

saaledes ikke betyder nogen landvinding for den historiske — specielt lokalhistoriske — forskning, har den dog uden tvivl sin mission ved at give dem, der interesserer sig for den mærkelige ø og dens natur, dens mennesker og deres liv i de sidste generationer, en livlig og letlæst skildring, som uden tvivl vil give dem, der ikke har været paa øen, lyst til at lære den nærmere at kende.

*Johan Hvidtfeldt.*

### Norske Museer.

*Haakon Shetelig*: Norske Museers Historie. J. W. Cappelen. Oslo.

*Reidar Kjellberg*: Et halvt Århundrede. Norsk Folkemuseum 1894—1944. Johan Grundt Tanum. Oslo 1945.

Sheteligs Bog om norske Museer har kun Aarstal i Fortalen, der er dateret Okt. 1944. Af Verdenskrigens Ulykker nævner den Kristiansunds-Museernes totale og Bodø-Museets delvise Ødelæggelse, men den har ikke naaet at omtale Tilintetgørelsen af Bergens Teatermuseum 29. Okt. 1944, og den kan heller ikke nævne det mere glædelige Faktum, at Tromsø Museums Samlinger er reddede, selv om Bygningen er ilde mishandlet, og at de norske Museer iøvrigt er sluppet relativt uskadt gennem Krigstiden. Ellers giver Bogen en meget instruktiv Oversigt over norsk Museums-historie. Som gammel og erfaren Fagmand har Forf. særlig gode Forudsætninger for at behandle Emnet, og i den rolige, saglige Fremstilling glimter hist og her hans personlige Erindringer om Museernes Opstilling og Virkning helt tilbage til hans Drengear. Naturvidenskabelige Museer er udeladte, men efter et Kapitel om de første norske Museer og deres europæiske Baggrund behandles Universitetsmuseerne, de ældre, altomfattende Museer (særlig Bergen og Trondheim), Kunst- og Industrimuseer, Folkemuseer, Museer for By og Bygd (i topografisk Orden efter Fylker), faglige Specialmuseer og tilslut Norske Museers Landsforbund. Man undrer sig lidt over at møde Akershus Slot, Bjørnssons Aulestad og adskilligt andet i Kapitlet om faglige Specialmuseer, men det har vel den Aarsag, at de kan være vanskelige at faa placeret i Grupperne.

En dansk Læser føler sig stadig fristet til at jævnføre de norske Forhold med vore hjemlige. Fælles skandinavisk er den udprægede Sans for Kulturhistorien, hvorom Udviklingen bærer Vidne. Men som en Følge af Norges Geografi og Historie er Museumsvæsenet mindre centraliseret. En By som Bergen rummer henved en halv Snes Museer, og baade Bergen og Trondheim (for kun at nævne de vigtigste) har formaet at skabe fuldt videnskabelige

Institutioner Side om Side med Oslo. Kunstindustrielle Museer blev startet tidligere og har flere Repræsentanter i Norge end i Danmark. Og hvad Folkemuseerne angaar, kunde det vel være nævnt, at selve Navnet er et Laan fra Danmark, men ellers har Norge med sin rige og mangfoldigt nuancerede folkelige Kultur selvfølgelig paa dette Omraade faaet et Forspring, som vi trods de seneste Aars hæderlige Anstrengelser aldrig vil kunne indhente. »Folkemuseerne åpnet for folket et nytt syn på historien som en fortelling om mennesker lik os selv . . . . Museumstanken ble hos oss det 20. århundredes friske tilskudd som ga den nasjonale bevissthet et rikere konkret innhold«. Bogen giver ikke noget Tal paa Norges Museer, men det er henved 200, hvoraf de 80 er Lokalmuseer for By og Bygd, skabte i vort Aarhundrede. Det er beundringsværdigt, at Norge, der ganske har manglet Danmarks Grundstamme af gamle kongelige Samlinger, og i 1810 knap havde andet at bygge paa end en Protest mod den kgl. Oldsagskommissions Indsamlingsoppraab af 1807, nu er naaet saa langt frem.

Et ypperligt Supplement til Shteligs Værk er *Reidar Kjellbergs* Bog om *Norsk Folkemuseum*. Den er udgivet af Museets Styre og tilegnet dets Grundlægger, Museumsdirektør Hans Aall, men at den ikke er tynget af officiel Højtidelighed, mærkes allerede i Kapiteloverskrifter som: »En ung mann får en idé« (1894), »Museet redder den siste bukseknep« (1902—14), »Våpnene taler, men musene tier ikke« (1938—44). Den begynder med et Citat af Troels Lunds Pjece om Kulturhistorie fra 1894, giver gerne Ordet til Kritikere og Modstandere, lægger ikke Skjul paa økonomiske og andre Vanskeligheder, som Museet har haft at kæmpe med, og naar alligevel at gøre Rede for de imponerende Resultater, som Museet har naaet. Den er blevet et Monument over Hans Aall, der i det halve Aarhundrede forestod Museet med usvækket Energi og Offervilje. Og man skal lede længe for at finde fornøjeligere museumshistorisk Læsning!

C. A. J.

### Norges Steinalder.

*Gutorm Gjessing: Norges Steinalder.* Utgitt av Norsk Arkeologisk Selskap. Johan Grundt Tanum. Oslo 1945.

Arkæologen Gutorm Gjessing har gjort den Bedrift at skrive en Bog om Norges Steinalder nu under Krigen — en Bedrift, saa vist som Vilkaarene har været slette for saadant Arbejde i Norge i disse Aar. Ikke alene var Samlingerne gemt væk, men Tyskerne